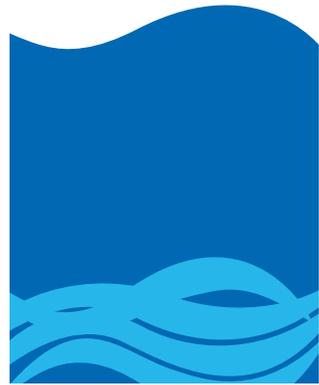

AQUADRA

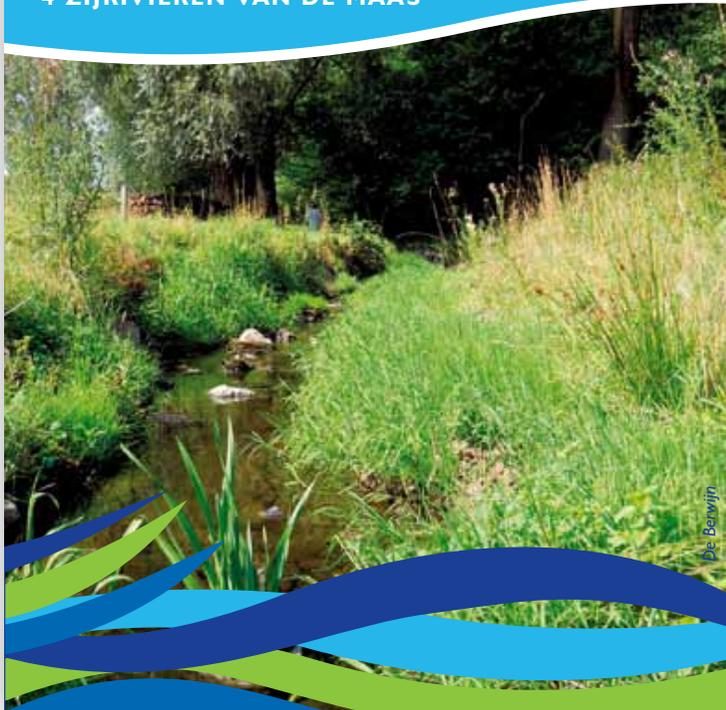

Een grensverleggend project voor de Jeker, Voer, Berwijn en Geul

4 ZIJRVIEREN VAN DE MAAS

De Berwijn

COÖRDINATIE

Agence de Développement Local de Plombières, Lontzen et Welkenraedt

PARTNERS

Ardenne & Gaume Asbl
Contrat de Rivière Meuse-aval et affluents Asbl
Vlaamse Milieumaatschappij
Provincie Limburg (B)
Waterschap Roer en Overmaas
Provincie Limburg (NL)

GEASSOCIEERDE PARTNERS

Vzw Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren
Région Wallonne
Province de Liège
Stadt Aachen
Bekkensecretariaat Maasbekken

De Europese Unie investeert in uw toekomst.

Europees Fonds voor regionale ontwikkeling.

provincie limburg

info@aquadra.eu
www.aquadra.eu

Aquasolidariteit

Water beweegt en verbindt.

Wat je hier met het water doet, heeft op andere plaatsen gevolgen. Wat op andere plaatsen met het water gebeurt, zal je hier merken.

Water is van levensbelang.

Iedereen in een stroomgebied heeft een verantwoordelijkheid ten opzichte van andere mensen, dieren en planten. Zowel stroomafwaarts als stroomopwaarts. Niet alleen dichtbij een waterloop, want water vindt van ver zijn weg naar een rivier. Niet alleen voor water dat je ziet, want water zit overal, ook waar we het niet onmiddellijk zien.

Water vraagt om solidariteit.

Water verbindt mensen met elkaar en met de natuur, over grenzen heen. Het geeft ons gelijke rechten en plichten. Noodgedwongen, maar hopelijk ook uit solidariteit. AQUADRA doopte deze solidariteit tot **aquasolidariteit**.

De Berwijn

4

Coopération

Pour garantir une eau propre et de qualité, les instances publiques et les organisations ont recours à divers instruments: stations de mesure sur les cours d'eau, cartes et modèles informatiques.

Au fil des ans, les gestionnaires de l'eau des différentes régions ont chacun élaboré leurs propres instruments. Ils en ont parfois développés plusieurs pour un même cours d'eau. Cette approche est compréhensible, mais non propice à une gestion intégrée de la source à la confluence.

AQUADRA a réuni les partenaires des différentes régions autour de la table, afin d'élaborer des instruments qui trouveront une utilisation conjointe.

Neuf nouvelles **stations de mesure** verront ainsi le jour sur tout le territoire du projet et cinq anciennes stations seront modernisées. Ces nouvelles stations fourniront des informations sur les niveaux d'eau plus rapidement et avec plus de précision. Les échanges de données seront facilités entre partenaires des différentes régions afin d'optimiser la prévention des inondations.

Des modèles hydrauliques seront élaborés avec les différents gestionnaires de cours d'eau afin d'assurer une meilleure planification des crues et une meilleure évaluation des investissements à réaliser. Ceux-ci permettent d'établir des scénarii qui simulent les impacts des inondations. Ces simulations sont d'autant plus précises que toutes les régions emploient **les mêmes modèles informatiques**. C'est aussi l'une des missions d'**AQUADRA**.

Une coopération de qualité passe par l'adoption d'un langage commun. Les gestionnaires communiquent notamment au moyen des cartes. **AQUADRA** récolte un maximum de données relatives à la gestion de l'eau dans chaque région pour établir des **cartes uniformes** que les gestionnaires consulteront dans le cadre de leurs activités concertées.

Des instruments de qualité garantissent une coopération efficace.

6

7

Tipps für schöneres und sichereres Wasser in Ihrer Umgebung.

1. Gehen Sie sparsam mit unserem kostbaren Leitungswasser um!

- Eine Dusche verbraucht durchschnittlich 90 Liter Wasser weniger als ein Bad.
- Eine Dusche mit thermostatischem Mischhahn und Sparbrause ist am günstigsten.
- Den Wasserhahn beim Einseifen, Händewaschen, Zähneputzen und Rasieren zudrehen. Ein laufender Wasserhahn verbraucht 5 Liter pro Minute.
- Undichte Wasserhähne ersetzen: 10 Wassertropfen pro Minute summieren sich pro Jahr zu 2000 Liter.
- Nur volle Waschmaschinen und Trockner drehen lassen.
- Eine Waschmaschine mit Sparprogramm benutzen.

2. Benutzen Sie möglichst viel Regenwasser!

- Zur Toilettenspülung, für die Waschmaschine, zum Putzen und Autowaschen, für Zimmer- und Gartenpflanzen.
- Eine Toilette mit Spartaste benutzen. Eine Toilette verbraucht durchschnittlich 9 Liter pro Spülung.

3. Lassen Sie kein Regenwasser in den Abfluss fließen!

In den Boden einsickerndes Regenwasser erhöht den Grundwasserspiegel.

4. Fangen Sie das Regenwasser in einer Tonne auf!

Das ist umweltfreundlich weg um den Garten zu bewässern.

5. Vergewenden Sie kein Wasser im Garten!

- Den Garten einmal pro Woche eine halbe Stunde besprengen ist besser, als ihn jeden Tag ein wenig zu besprengen. Den Garten nach Sonnenuntergang gießen. Das Aufthauen des Bodens spart 2 Begießungen.

6. Wasser ist ein kostbares Gut: Vermeiden Sie es zu verschmutzen

- Keine Essensreste, chemische Substanzen oder Farbstoffe in die Kanalisation oder die Toilette werfen.
- Keine organischen oder chemischen Düngemittel in 5 Meter Abstand zu einem Wasserlauf verwenden.
- Die Ufer von Wasserläufen nicht mit Unkrautvertilgern behandeln! Der größte Teil davon landet im Wasser und vergiftet die Wasserfauna und -flora.
- Keine Gartenabfälle in der Nähe von Wasserläufen verstreuen. Die Zersetzung dieser Abfälle erstickt die Wasserläufe.

7. Lassen Sie keinen Abfall in Bachnähe zurück!

Wasservögel halten Plastik und Folien im Wasser oft für Fische oder Wasserpflanzen und fressen sie, was ihnen zum Verhängnis wird!

8. Verschmutzung und Missbrauch von Bächen melden!

Falls Ihnen ein Fisch- oder Vogelsterben, eine verdächtige Wasserfärbung, ein übler Wassergeschmack, Müll im Wasser oder am Wasser entlang oder sonstige verdächtige Dinge auffallen, rufen Sie in den Niederlanden die Wasserschutzstelle (0800-0341) bzw. in Belgien die hotline SOS Pollution Wallonischen Region (070/23.30.01)

9. Gehen Sie mit gutem Beispiel voran!

Nehmen Sie bei Spaziergängen den Bach entlang eine kleine Abfalltüte mit und sammeln Sie den am Ufer herumliegenden Müll und die an Ästen hängenden Plastikteile ein. Damit ist der Müll weg, und Sie spornen andere an, Ihrem Beispiel zu folgen.

10. Schauen Sie sich bei Ihren Nachbarn um, wo Ihr Wasser herkommt!

In dieser Broschüre finden Sie vier Spaziergänge entlang den schönen Bächen direkt hinter der Grenze.

24

25

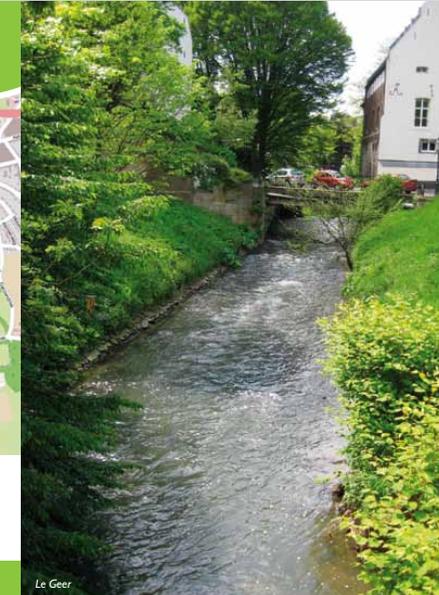
Op stap langs de Jeker

6,4 km

📍 **Départ** Chalet Bergstr, Luikerweg 71, 6212 NH Maastricht (NL)
📍 **Signalétique** Suivez le balsage
📍 **Curiosités** Fort Saint-Pierre, Apostelhoeve, Jekerpark, vallée de Geer, Montagne Saint-Pierre, moulins à eau de Nekum et Lombok
📍 **Plus d'infos:** Carte des promenades "Montagne Saint-Pierre", www.montagnesaintpierre.org

22

Le Geer

Bekken van de Jeker

- 1 Grand-Axhe (Waremmes)
Hermeandering van de Jeker
- 2 Bergilers (Oreye)
Haalbaarheidstudie voor een hermeandering van de Jeker
- 3 Vallei van de Yerne
Aanpassingswerken aan het wachtbekken
- 4 Tongeren
Herstel van de oorspronkelijke structuur van de Jeker in de Kevie
- 5 Vrerren-Nerem
Openleggen en herinrichten van de Beek

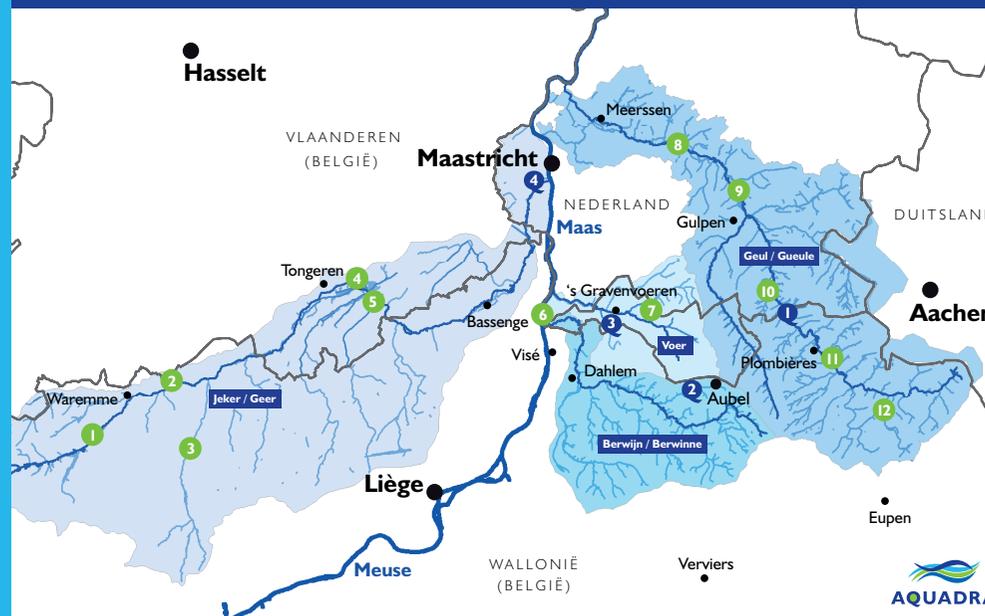
Bekken van de Berwijn

- 6 Lixhe
Opwaardering van de omgeving bij de monding in de Maas

Bekken van de Voer

- 7 Horstergrub
Aanleg van een dwarsdijk voor extra buffering van het water

De 12 pilotprojecten

Bekken van de Geul

- 8 Vaals, Gulpen Wittem, Valkenburg en Meerssen
Herstel van natuurlijke biotopen
- 9 Gulpen-Wittem en Valkenburg
Herstel van natuurlijke biotopen
- 10 Epen
Aanleg van een nieuwe vispassage
- 11 Bovenloop van de Geul
Voorkomen van overstromingen door het langer vasthouden van het water via het natuurlijk inrichten van het gebied
- 12 Brongebied van de Geul
Opwaardering van het brongebied door aankoop en een natuurlijker beheer

Vertrekpunten wandelingen

- 1 Op stap langs de Geul
Vertrek in Sippenaeken (zie pagina 19)
- 2 Op stap langs de Berwijn
Vertrek in Aubel (zie pagina 20)
- 3 Op stap langs de Voer
Vertrek in 's Gravenvoeren (zie pagina 21)
- 4 Op stap langs de Jeker
Vertrek in Maastricht (zie pagina 22)

Een grensverleggend project
voor de Jeker, Voer, Berwijn en Geul
4 ZIJRVIEREN VAN DE MAAS

Eindrapport

SEPTEMBER 2013

Voorwoord	Water kent geen grenzen	pag 3
Inleiding	Aquadra kent geen grenzen	pag 4
	De kaders van het dossier De keuze voor projecten De coördinatie en partners	
Hoofdstuk 1	Het stroomgebied van de Jeker	pag 9
Algemene beschrijving		
Pilootproject 1	Hermeandering van de Jeker in Grand-Ashe	
Pilootproject 2	Haalbaarheidsstudie voor de hermeandering van de Jeker in Berglars (Oreye)	
Pilootproject 3	Aanpassingswerken aan het wachtbekken in de vallei van de Yorne	
Pilootproject 4	Herstel van de oorspronkelijke structuur van de Jeker in De Kevie (Tongerren)	
Pilootproject 5	Openleggen en herinrichten van de Beek in Vreeren-Nerem	
Communicatie-initiatieven		
Hoofdstuk 2	Het stroomgebied van de Berwijn	pag 23
Algemene beschrijving		
Pilootproject	Opwaardering van de omgeving bij de monding van de Berwijn	
Communicatie-initiatieven		
Hoofdstuk 3	Het stroomgebied van de Voer	pag 29
Algemene beschrijving		
Pilootproject 1	Retentie van water- en modderstromen in de vallei van de Horstergrub (Vlaanderen)	
Pilootproject 2	Aanleg van een erosiebekken op de Horstergrub (Nederland)	
Communicatie-initiatieven		
Hoofdstuk 4	Het stroomgebied van de Geul	pag 37
Algemene beschrijving		
Pilootproject 1	Herstel van natuurlijke biotopen: Geuldal	
Pilootproject 2	Herstel van natuurlijke biotopen: Geuloevers	
Pilootproject 3	Aanleg van een natuurlijke retentiezone in Neufhaus (Lontzen)	
Pilootproject 4	Aanleg van een natuurlijke retentiezone in Schimper (Plombières)	
Pilootproject 5	Aanleg van een natuurlijke retentiezone in Hombourg (Plombières)	
Pilootproject 6	Opwaardering van het brongebied (Raeren)	
Pilootproject 7	Heraanleg van de heuvels rondom de Casinovyver (Kelmis)	
Communicatie-initiatieven		
Hoofdstuk 5	Overkoepelende initiatieven	pag 53
	Meestpunten Modellering Picknickplaatsen Cartografie Charter	
Hoofdstuk 6	Nuttige gegevens	pag 61
	Waterbeheerders Partners Aquadra Woordenlijst	

Uitnodiging

Zondag 10 maart 2013

De stad Tongeren, de Provincie Limburg en Aquafin nodigen u graag uit op de inhuldiging van de herinrichting van de Beek (de 'Buth').

Niemand bleef het voorbije jaar gespaard door de werken in Vrerem en Nerem, maar het resultaat mag er zijn. De Provincie Limburg legde de Beek in Vrerem open en richtte de waterloop in Nerem opnieuw in. De werken aan de Beek gingen gepaard met belangrijke rioleringswerken van Aquafin. De stad Tongeren zorgde tenslotte voor de herinrichting van de omliggende straten en de pleinen.

Alle inwoners van Vrerem en Nerem zijn welkom op **zondag 10 maart 2013** in het **parochiecentrum van Nerem** voor de feestelijke opening.

PROGRAMMA

- 15.00u – 15.30u Ontvangst met een drankje, koffie en gebak
- 15.30u – 16.00u Toelichting werken door:
Stad Tongeren – schepen voor openbare werken mevrouw An Christiaens
Aquafin
Provincie Limburg – gedeputeerde voor waterlopen de heer Ludwig Vandenhove
- 16.00u – 17.00u Geleide wandeling langs de Beek naar de hermeandering en het Molenplein
- 17.00u – 18.00u Receptie met gratis frietjes voor alle inwoners van Vrerem-Nerem op vertoon van deze uitnodiging
- De kinderen kunnen deelnemen aan een ballon- en tekenwedstrijd.
  - Deelname is gratis.
  - Feestadres: Parochiecentrum Nerem, Achterstraat 3, 3700 Nerem.

DE WATERWERKEN WERDEN MEDE GEFINANCIERD DOOR HET EUROPESE PROJECT AQUADRA.

